

REPUBLICA MOLDOVA

GAGAUZIYANIN HALK TOPLUŞU

**Adunarea Populară
a Găgăuziei**

or. Comrat
str. Lenin, 194
tel. 298 2-30-69
fax 298 2-39-71

**Народное Собрание
Гагаузии**

г. Комрат
ул. Ленина, 194
тел. 298 2-30-69
факс 298 2-39-71

**Gagauz Yerin
Halk Topluşu**

kas. Komrat
Lenin sokaa, 194
tel. 298 2-30-69
fax 298 2-39-71

No 492-03/1-13

« 21 » 11 2013г.

**Biuroului permanent al Parlamentului
Republicii Moldova**

În conformitate cu prevederile articolului 73 Constituției Republicii Moldova și articolului 47 a Regulamentului Parlamentului se prezintă Parlamentului pentru examinarea în calitate de inițiativa legislativă proiecte de legi:

- cu privire la introducerea modificărilor și completărilor în Codul Electoral;
- cu privire la introducerea completărilor în Legea Republicii Moldova „Cu privire la aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice”.

Anexe:

1. Hotărârile Adunării Populare a Găgăuziei
2. Proiecte de legi
3. Note explicative.

Președintele Adunării
Populare a Găgăuziei

D.G. Constantinov

25 11 476 13

REPUBLICA MOLDOVA

GAGAUZIYANIN HALK TOPLUŞU

ADUNAREA POPULARĂ A GĂGĂUZIEI

НАРОДНОЕ СОБРАНИЕ ГАГАУЗИИ

HOTĂRÎRE

**Cu privire la inițiativa legislativă a Adunării Populare a Găgăuziei în
Parlamentul Republicii Moldova cu privire la modificările și
completările la Codul Electoral N1381 de la 21.11.1997.**

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova, Adunarea Populară a Găgăuziei adoptă prezența Hotărîre :

1. A adresa în Parlamentul Republicii Moldova cu inițiativă legislativă cu privire introducerii modificărilor și completărilor în Codului Electoral N1381 de la 21.11.1997 .

2 . Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

**Președinte Adunării
Populare a Găgăuziei**

D.Constantinov

mun.Comrat, 15 noiembrie 2013.
N192-XVI/V

L E G E

pentru completarea Codului electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – Codul electoral nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 81, art. 667), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. Articolul 1 se completează cu noțiunile:

„district național – circumscripție electorală de district național, în care sînt organizate și desfășurate alegerile de deputați în Parlament, în bază de vot proporțional, pe liste de partid;

circumscripții uninominale pe teritoriul Găgăuziei – circumscripție electorală în care se organizează și se desfășoară alegerile uninominale de deputați în Parlament, în bază de vot majoritar;”.

2. La articolul 4:

alineatul unic devine alineatul (1);

articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) La orice votare la alegerile parlamentare generale din Găgăuzia, fiecare alegător are doar un vot „pentru” cu cele două buletine de vot – unul pentru districtul național, iar celălalt – pentru circumscripția uninominală pe teritoriul Găgăuziei. Fiecare vot are aceeași putere juridică.”

3. Articolul 22 se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) la orice tip de votare în cadrul alegerilor parlamentare, pe teritoriul Găgăuziei se organizează 5 circumscripții uninominale.”

4. La articolul 38, alineatul (9) va avea următorul cuprins:

„(9) În cazul în care alegătorul a schimbat locul de reședință în perioada dintre întocmirea listelor de alegători și ziua alegerilor, la cererea sa și prin prezentarea buletinului de identitate, a pașaportului sau a altui document de identitate, secția de votare eliberează un certificat pentru dreptul de vot. Un alegător care a primit un certificat pentru dreptul de vot semnează în lista de alegători în dreptul numelui său în confirmarea de primire a acestuia. La alegerile parlamentare, legitimația este emisă pentru dreptul de vot în cazul în care alegătorul dorește să voteze la o altă secție de votare în cadrul unei circumscripții uninominale în care a fost inclus în lista principală de alegători.”

5. La articolul 42, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Colectarea semnăturilor se efectuează numai în susținerea candidatului independent sau la desfășurarea referendumului. În cazul alegerilor parlamentare, în circumscripțiile uninominale pe teritoriul Găgăuziei, și al alegerilor locale, se efectuează colectarea semnăturilor numai în circumscripțiile în care se aleg candidații independenți.”

6. La articolul 73, alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

„(2) Alegerile în Parlament se desfășoară, în baza sistemului mixt (proporțional și majoritar), într-o singură circumscripție electorală națională și în 5 circumscripții uninominale pe teritoriul Găgăuziei.

(3) În circumscripția electorală națională, alegerile în Parlament se desfășoară în conformitate cu principiul reprezentării proporționale a 96 de deputați. În circumscripția uninominală pe teritoriul Găgăuziei se aleg prin vot majoritar 5 deputați – câte unul din fiecare circumscripție.”

7. La articolul 74, alineatele (1)–(6) vor avea următorul cuprins:

„(1) Alegerile în Parlament se organizează în baza unei singure circumscripții naționale, care cuprinde întregul teritoriu al Republicii Moldova, și a secțiilor de votare din străinătate, precum și în baza a 5 circumscripții uninominale pe teritoriul Găgăuziei.

(2) Circumscripțiile electorale se creează de către Comisia Electorală Centrală în mod regulat.

(3) Circumscripțiile uninominale sînt formate pe principiul teritorial și demografic într-una sau în mai multe localități vecine, cu același număr de alegători în fiecare circumscripție, cu o abatere de nu mai mult de 5%. Drept temelie pentru formarea de circumscripții uninominale este numărul de alegători la ultimele alegeri generale.

(4) Circumscripția uninominală este formată, de regulă, din localitățile unei unități administrativ-teritoriale de nivelul doi.

(5) Secțiunile de votare din afara țării organizează și desfășoară votarea doar în districtul național.

(6) Lista de circumscripții uninominale cu indicarea numerelor și limitelor lor se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA EXPLICATIVĂ

la inițiativa legislativă a Adunării Populare a Găgăuziei
cu privire la completarea Codului electoral
nr. 1381-XIII din 21 noiembrie 1997

Inițiativa legislativă a Adunării Populare a Găgăuziei cu privire la completările la Codul electoral al Republicii Moldova din 21 noiembrie 1997 nr. 1381-XIII are drept scop schimbarea sistemului electoral, întrucât funcționarea cadrului legislativ al acestuia nu asigură reprezentarea găgăuzilor în organul legislativ și participarea politică a lor la guvernare.

Dreptul la participare politică este un drept constituțional al minorității etnice găgăuze din Republica Moldova, care este stipulat în articolul 39 din Constituție și este indisolubil legat de principiile de bază ale democrației, care trebuie să asigure o reprezentare proporțională la putere a intereselor populației țării.

Completările propuse la sistemul electoral vizează crearea unui mecanism juridic care să asigure o reprezentare a Găgăuziei în cel mai înalt corp legislativ al Republicii Moldova, prin organizarea a cinci (5) circumscripții uninominale pe teritoriul Găgăuziei pentru alegerea de către populație, în baza majorității de vot, a 5 membri – câte unul din fiecare circumscripție.

În republică, Găgăuzia este reprezentată din punct de vedere geografic, iar populația acesteia constituie aproximativ 5%. Așadar, este o cerință rezonabilă ca din partea Găgăuziei, în circumscripțiile uninominale, să fie aleși cel puțin 5 membri din cei 101 de membri ai Parlamentului Republicii Moldova. Scopul proiectului de lege este de a facilita antrenarea minorității găgăuze în viața națională, permițându-i să-și păstreze identitatea proprie (propriile sale caracteristici), contribuind la o bună guvernare și la asigurarea integrității statului.

Completările propuse la legea electorală privind alegerile în organul legislativ al țării nu contravin prevederilor actualei Constituții a Republicii Moldova și cadrului juridic internațional în acest domeniu.

Participarea efectivă a minorităților naționale la viața publică reprezintă unul dintre cele mai importante componente ale dezvoltării democratice pașnice, o condiție necesară, deoarece drepturile și libertățile persoanelor aparținând minorităților naționale sînt drepturi și libertăți fundamentale, sînt o parte integrantă a sistemului democratic al statului și, în acest sens, trebuie să fie asigurate sprijinul și protecția lor, inclusiv a activităților necesare efectuate în interesele minorităților naționale.

Experiența acumulată în Europa, și nu numai, demonstrează că, în scop de a încuraja o astfel de participare, statul instituie mecanisme speciale pentru a asigura interesele minorităților naționale. De exemplu, în Albania, în partea de sud a căreia locuiește minoritatea greacă, în Canada, cu o populație de limbă franceză în Quebec, și în Italia, cu minoritatea ei vorbitoare de franceză în Valle d' Aosta și cu minoritatea vorbitoare de limbă germană în provincia Bolzano și în multe alte state

– aceste metode legale și-au găsit aplicare practică și reflectare în numeroase declarații internaționale, tratate, convenții și în alte documente. Printre cele mai importante sînt: Declarația universală a drepturilor omului (ONU), Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, Declarația Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor care aparțin minorităților naționale, etnice, religioase și lingvistice, Convenția-cadru a Consiliului Europei privind protecția minorităților naționale, Documentul reuniunii de la Copenhaga a Conferinței pentru dimensiunea umană a CSCE etc.

Documentele de mai sus constituie cadrul legal internațional actual, standardele internaționale în domeniul creării condițiilor pentru participarea politică a minorităților la guvernare și sînt legate indisolubil de conceptul de democrație.

Pe baza acestor documente, în 2001, au fost elaborate Recomandările de la Lund, pe care OSCE le consideră drept o sursă valoroasă de informații referitor la variantele de asigurare a interacțiunii statelor participante la OSCE și ODHIR privind aplicarea similară în viața practică a fiecărei țări a standardelor reflectate în acest document.

Republica Moldova este membru al OSCE și a semnat multe dintre documentele internaționale menționate avînd caracter obligatoriu, și-a asumat obligația de a respecta principiile internaționale de reglementare a problemelor, inclusiv în ce privește drepturile și libertățile persoanelor aparținînd minorităților naționale. De asemenea, în conformitate cu articolul 4 din Constituția Republicii Moldova, prevederile constituționale privind drepturile și libertățile omului vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația universală a drepturilor omului, cu tratatele semnate și cu alte acorduri la care Republica Moldova este parte.

O modalitate de a asigura drepturile minorității găgăuze de participare la viața politică o constituie inițiativa respectivă privind schimbarea sistemului electoral din Republica Moldova pentru alegerile în Parlament, care asigură reprezentarea și influența acesteia.

Pe teritoriul Găgăuziei locuiește cea mai mare concentrație a poporului găgăuz, astfel încît o propunere pentru formarea a 5 circumscripții uninominale poate asigura o reprezentare adecvată a minorității găgăuze în cel mai înalt organ legislativ al țării.

Prezenta inițiativă legislativă este în concordanță cu Constituția Republicii Moldova și cu principiile internaționale ale statelor participante la OSCE în acest domeniu și va contribui la democratizarea în continuare a societății moldovenești, la satisfacerea intereselor minorității găgăuze și va consolida în continuare unitatea statului moldovenesc.

Adoptarea acestei inițiative legislative și aplicarea ei în practică nu implică creșterea fondurilor publice și nu necesită modificări suplimentare ale altor acte legislative sau adoptarea altor acte legislative.